

τάς ιστορικός τῆς Ἑλλάδος ἀναμνήσεις, ὅσον καὶ Πατρίδα ἔχουσι λαμπροτέραν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη τῆς Οἰκουμένης. Πατρίδα κειμένην ὑπὸ τὸν κάλλιστον οὐρανὸν, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν παμφορωτάτην ὄλων μὲν τῶν φυσικῶν καὶ καλλίστων προϊόντων, ὄλων δὲ τῶν ἀνθρωπικῶν καὶ μεγίστων ἀρετῶν! Πάντες οἱ ἄνθρωποι καυχῶνται δικαίως εἰς τὰ πάτρια καλά· ἀλλ' οὐδεὶς ἄλλος εὐρίσκει τόσα μνημεῖα μεγαλοδόξων καὶ εὐτυχιῶν καὶ δυστυχημάτων, ὅσα οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν γῆν τῶν μεγάλων αὐτῶν προγόνων. Ὅθεν καὶ ταύτην προτιμῶσι παρὰ πάντα καὶ τὰ ἐνδοξότατα τοῦ κόσμου βασιλείαι. Καθόλου δὲ καὶ Ἕλληνες καὶ μὴ Ἕλληνες, οἱ γνήσιοι πατριῶται, καὶ κατοικοῦντες εὐτυχεῖς εἰς τὴν ξενιτείαν κεφάλαιον τῆς εὐδαιμονίας νομίζουσι τὴν τῆς Πατρίδος ἀπόλαυσιν. Ὡ ποσάκις οἱ τοιοῦτοι ἐπιθυμοῦσιν, ἂν ἦτο τρόπος, νὰ μετεφευέοντο μετ' αὐτῆς αὐτῶν τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν Πατρίδα, καὶ νὰ ἴδωσι τὴν ἐσχάτην τῆς ζωῆς αὐτῶν ἡμέραν δύουσαν αὐτοῦ, ὅπου πρῶτον εἶδον τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα! Τοσαύτη εἶναι ἡ τῆς Πατρίδος ἀγάπη, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐκ φύσεως ὁ ἄνθρωπος συνελκύεται· ὥστε μόνος ὁ ἀναίσθητος καὶ ἀπάνθρωπος δύναται νὰ λησμονήσῃ τὴν πρὸς τὴν Πατρίδα στοργήν. Ὅταν τις παύσῃ ἀγαπῶν τοὺς γονεῖς, τότε παύει ἀγαπῶν καὶ τὴν Πατρίδα· καὶ τοιοῦτοι γίνονται μόνον ὅσοι ὑπὸ τῆς κακοηθείας καὶ τρυφῆς διεφθαρμένοι τὰς ψυχὰς ἀποεινώνουσιν ὅλοι σάρκες, νοῦ καὶ φρονῶν κενά. Οἱ τοιοῦτοι μόνον λέγουσι καὶ φρονοῦσι τὸ σαρδαναπέλιον καὶ περιφίλατον καὶ βάρβαρον ἐκεῖνο γυναικῶν:

«Τῷ γὰρ κελῶς πράττοντι πάντα γῆ πατρίς!»

Εἶπα τελευταῖον, ὅτι ἡ τῆς Πατρίδος ἀγάπη εἶναι καὶ πολιτικὸν χρέος τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ φύσει κοινωνικός, καὶ ὡς τοιοῦτος ἀγαπᾷ νὰ συγκατοικῇ μετὰ τῶν ὁμοίων του, βοηθῶν καὶ βοηθούμενος ἀμοιβαίως ὑπ' αὐτῶν· διὰ τοῦτο ἔκτισαν οἱ ἄνθρωποι οἰκίας γειτονικάς· διὰ τοῦτο συνόκησαν χώρας καὶ πόλεις κοινῶς, τὰς ὁποίας συγκατοικοῦμεν ὡς ἀδελφοί! Ἐπειδὴ τί εἶναι μία πόλις ἢ μεγάλη ἢ μικρά; Εἶναι μία εὐρυχωροτάτη οἰκία, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ πολῖται, ὡς μία καὶ ἡ αὐτὴ οἰκογένεια, ὑπηρετοῦσι καὶ συμβουλοῦσιν ἀλλήλους, καὶ συναντιλαμβάνονται ἀμοιβαίως ὁ εἰς εἰς τοῦ ἄλλου τὴν εὐτυχίαν. Καθὼς λοιπὸν συμφέρει εἰς καθένα νὰ ἔχῃ οἰκίαν σταθεράν, καὶ νὰ συγκατοικῇ μετὰ τῶν ἰδίων συγγενῶν καὶ φίλων μᾶλλον, παρὰ μετὰ ξένων ἀγνωρίστων, τοιοῦτοτρόπως εἰς ἕκαστον συμφέρει καὶ νὰ συζῆ, καὶ νὰ συμπολιτεύεται μᾶλλον μετὰ τῶν ἰδίων συμπολιτῶν, παρὰ μετὰ ξένων ἀλλοφύλων. Οἱ συμπατριῶται τοῦ εἶναι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς μητρὸς τέκνα, τὰ αὐτὰ ἔχοντες ἔθιμα καὶ ἦθη, τὰ αὐτὰ κοινὰ συμφέροντα, τὴν αὐτὴν

εἰς τὰ πλεῖστα ἀγωγὴν, τὰ αὐτὰ ἰδιώματα, τὰ αὐτὰ πολλάκις χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς μορφῆς· μετὰ τούτων λοιπὸν συζῶν, δύνατ' εὐκολώτερα καὶ τὴν εὐτυχίαν του νὰ μεγαλύνῃ, καὶ τὴν δυστυχίαν νὰ μικρύνῃ, καὶ τὰ τέκνα νὰ ἐκπαιδεύσῃ, καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς του νὰ ἀπολαύσῃ. Ἄλλ' ἐὰν μέλλῃ νὰ συγκατοικῇ μετὰ τούτων ἀσφαλῶς, πρέπει καὶ νὰ φροντίξῃ προθύμως διὰ τὰ κοινὰ συμφέροντα τῆς Πατρίδος. Τὸ Κοινὸν τῆς πόλεως δμοιάζει τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος τὴν καρδίαν, ἐκ τῆς ὁποίας διαχέεται καὶ κυκλοφορεῖ τὸ αἷμα εἰς ὅλα τὰ τοῦ σώματος μέλη· καθὼς λοιπὸν συμφέρει εἰς καθένα νὰ ὑγιαίνῃ ἡ καρδία του, ἐὰν μέλλωσι νὰ ὑγιαίνωσι καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος μέλη, παρομοίως συμφέρει νὰ εὐρωστῇ καὶ τῆς πόλεως ἡ κοινότης, ὅπως εὐτυχῶσιν οἱ κατὰ μέρος πολῖται. Τῆς πόλεως τὰ κοινὰ συμφέροντα πρέπει νὰ φροντίξῃ καὶ νὰ διατηρῇ ἕκαστος πολίτης, ὅστις θέλει νὰ συζῆ μετὰ τῶν συμπολιτῶν εὐτυχῆς· καθὼς καὶ ὅταν θέλῃ νὰ συγκατοικῇ μετὰ τῶν συγγενῶν εὐτυχῶς εἰς τὴν πατρικὴν του οἰκίαν, τὴν οἰκίαν πρέπει πάντοτε νὰ ἐπισκευάξῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ σταθεράν καὶ ἀπτωτον καὶ ἀνθηράν, ἔχων πάντοτε τὰ κέρδη τὰ αὐτὰ, καὶ τὰς αὐτὰς, ἂν τύχῃ, ζημίαις κοινὰ μετὰ τῶν συγγενῶν· εἰ δ' ἄλλα μὲν κέρδη συνάγῃ δι' ἑαυτὸν ὁ οἰκοδεσπότης, ἄλλα δὲ δι' ἑαυτὴν ἡ γυνὴ χωριστά, ἄλλα δὲ πάλιν τὰ τέκνα καὶ ὁ ἀδελφός, τὸ δὲ κοινὸν τῆς οἰκογενείας συμφέρον παντάπασι ἀμελῶσι, τότε ἡ οἰκία ἐκεῖνη πίπτει καὶ ἀπόλλυται!

Πῶς νύξῃσαν τόσαι πόλεις, καὶ νεώτεραι καὶ παλαιαί; Πῶς νύτύχοναι οἱ κάτοικοί των; Πῶς ἄλλως, εἰ μὴ διότι ἠγάπων τὸ κοινὸν τῆς Πατρίδος εὐκρινῶς, συνεργοῦντες προθύμως καὶ συμφώνως εἰς εὐτυχίαν τῆς. Διότι τὰ κράτιστα καὶ συνεκτικώτατα πάσης πόλεως καὶ χώρας θεμέλια ὑπάρχουσιν εἰρήνη καὶ εὐνομία καὶ ἀρμογία τῶν πολιτῶν, οἵτινες κοινὰς ἔχοντες καὶ τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὰς ἀνάγκας, συνδέονται πρὸς ἀλλήλους διὰ τῆς ὁμοιότητος, καὶ συμπροάγουσιν ἕκαστος τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ συμφέρον διὰ τῆς εὐκρινεῖς καὶ μετὰ ζήλου σώφρονος ἐνεργουμένης διοικήσεως τοῦ κοινου. Οὕτως ἀκμάζουσι καὶ εὐτυχοῦσι καὶ τιμῶνται παρὰ πᾶσιν αἱ κοινωνίαι τῶν ἀνθρώπων. Εἰς ὅλους τοὺς πολιτισμένους λαοὺς καὶ παλαιοὺς καὶ νεωτέρους, καὶ Ἕλληνας καὶ μὴ Ἕλληνας, ἡ ἀγάπη τῆς Πατρίδος ὑπάρχει καὶ ὑπῆρξε τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας ἢ βίσις. Ὁ ἔρωσ τῆς Πατρίδος εἰς μὲν τὴν εἰρήνην αὐξάνει τὰς μυριάδους πόλεις, εἰς δὲ τοὺς πολέμους γεννᾷ τοὺς ἥρωας καὶ τὰς ἀνδραγαθίας, εἰς δὲ τὰς τέχνας ἐνεργεῖ θαύματα, καὶ εἰς αὐτὴν τέλος τὴν παιδείαν ἀναδείκνυσσι Δημοσθένεις καὶ Ὀμήρους. Ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τὰ δημόσια καλά δὲν ἀνήκουσιν ὀλιγώ-

τὰς ἰδέας τοῦ συγγραφέως, ὅστις ἐξ αὐτῶν κατασκευάζει οὕτως εἰπεῖν τὸ μέλι του, ὅπως αἱ μέλισσαι, καὶ ἀποθησαυρίζει αὐτὰς εἰς τὸ καθαρότερον μέρος τῆς ψυχῆς του. Ἡ ἀνάγνωσις ὁμοιάζει ὀλίγον μὲ τὴν προσευχὴν. Δὲν προσεύχεται τις καλῶς παντοῦ καὶ πάντοτε. Διὰ τὸ νὰ προσευχηθῆτις, χρειάζεται ἡ σεμνότης ἐκεῖνη, καὶ ἡ γαληνιότης καὶ ἡ ἐν τῇ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπῃ ἀγνότης, ἅτινα κυρίως συναποτελοῦσι τὴν εὐσέβειαν. Ἀπαραλλάκτως προκαπιεῖται ἡ συγκύβρισις καὶ συνδρομὴ εὐνοικῶν τινῶν αἰτίων διὰ τὴν ἀναγνώσῃ τις, τουτέστι ν' ἀναγνώσῃ καλῶς, νὰ ἐπιδοθῆ δηλονότι εἰς τὴν ἐξαιρετον ταύτην ἄσκησιν, ταῦτὸν εἰπεῖν εἰς τὴν προσευχὴν ταύτην τῆς διανοίας ἐπιδιωκούσης τὴν ἀλήθειαν.

DAMIROX.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Δύο ὑπῆρξαν οἱ παντοδύναμοι μοχλοὶ δι' ὧν ἐσαλεύθησαν τὰ θεμέλια τῆς ὀθωμανικῆς κατακτησεως· τὸ βροντόφωνον, τὸ πυρίπυρον καρποφύλλι τοῦ Κλέφτη, καὶ τὸ βουβὸ μελανοδοχεῖον τοῦ Ἑλληνοδιδασκάλου. Τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα ἐκ συμφώνου συνεργάσθησαν καὶ θὰ συνεργασθῶσι μέχρι συμπληρώσεως τῆς ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως. (Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης.)

* Τὸ διακρίνον τὴν πατρικὴν καὶ μητρικὴν στροφὴν ἀπὸ τῶν λοιπῶν αἰσθημάτων εἶνε ἡ περὶ τοῦ μέλλοντος πρόνοια. Ὁ ἔραστής, ὁ φίλος, ὁ ἀδελφὸς καὶ ὁ σύζυγος δύνανται μὲν ν' ἀγαπῶσι μετ' ὄσης καὶ ὁ γονεὺς περιπαθείας, ἀλλὰ ὀλόκληρος σχεδὸν ἡ τρυφερότης αὐτῶν ἀντικείμενον ἔχει τὴν παρούσαν ὥραν. Ἐν ᾧ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ἡ μέριμνα οὐδέποτε περιορίζεται εἰς τὴν παρούσαν ὑγίαν, τὴν παρούσαν ἀρετὴν ἢ εὐδαιμονίαν τῶν τέκνων των, ἀλλὰ πάντοτε προνοεῖ πότε ἔσται καὶ μετὰ δέκα ἔτη ἡ κατάστασις αὐτῶν. Οἱ γονεῖς εἶνε οἱ φρουροὶ τοῦ μέλλοντος (E. Legouvé.)

* Οὐδέποτε πρέπει νὰ πλήττη τις γυναῖκα, ἔστω καὶ δι' ἄνθους. (Ἰνδικὸν λόγιον.)

* Μόνη ἡ γυνὴ θυσιάζεται ἐνθουσιωδῶς· πλάσμα λεπτοφυές, εὐκόλως διαφλέγεται διὰ πᾶν ὅ,τι τῇ παρίσταται γενναῖον, θεωρεῖ δόξαν τῆς νὰ σφογγίξῃ τὰ δάκρυα καὶ νὰ παρηγορῇ τὴν ἀπελπισίαν. Ὅταν ὁ ἱατρὸς καὶ ὁ ἱερεὺς καταλείπωσι τὸν ἀγωνιῶντα, τίς μένει πρὸς τὴν κλίνην του; ἡ γυνὴ αὕτη δὲν τὸν ἀφήνει, ἀκόμη οὐδ' ὅταν τὸν ἀφήσῃ ἡ ἐλπίς. (Γουερράτσος.)

* Ἐὰν φοβείσαι τὸν ἄρχοντα ἐπὶ σοῦ, λυποῦ τὸν ἐφ' οὗ ἄρχεις.

* Πολλὸ ἀπατῶνται οἱ νομίζοντες ὅτι μόνον διὰ τοὺς ἀριστοκρατικούς ἔχει τὸ ὄνομα σημασίαν, ἐνῶ καὶ ὁ ἀφανέστερος τῶν πολιτῶν ἔχει τὸ γενεαλογικὸν αὐτοῦ δένδρον καὶ τὸ οἰκόσημον, ἐφ' οὗ, ἂν ἀναγινώσκῃται καθαρώς γεγραμ-

μένη ἡ λέξις τιμιότης, ἀρκεῖ αὕτη νὰ τὸν κατατάξῃ ἐν τῇ ἀριστοκρατίᾳ τῶν τιμίων ἀνθρώπων.

Ἀημοσιεῖομεν τὴν ὑπὸ τοῦ ἀφελοῦς ποιητοῦ τοῦ Δήμου, τοῦ φιλοπάτριδος Σπυρίδωνος Τρικούπη, ἔμμετρον μετάφρασιν τοῦ θουρίου ἔξματος τοῦ Τυρταίου, σπανίαν ἤδη καταστάσαν καὶ σχεδὸν ἄγνωστον τοῖς πολλοῖς. Ὡς παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης, ἡ μετάφρασις αὕτη καίτοι μὴ ἐντελῶς πιστὴ, περιέχει ὅμως ὡς ἄριστα τὴν δύναμιν καὶ τὴν γοργότητα τοῦ ἀρχαίου κειμένου. Τὴν μετάφρασιν ταύτην ἐποίησατο ὁ Σ. Τρικούπης ἐν ἀρχῇ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, δηλαδὴ ἐν χρόνοις ἠρωϊκοῖς, ὁμοίοις πρὸς ἐκείνους, καθ' οὓς ἐψάλλοντο τὰ ἔξματα τοῦ Ἀθηναίου ῥαψωδοῦ. Ἐτέρα μετάφρασις ἑλληνικὴ τοῦ θουρίου τοῦτου ὑπὸ τοῦ Κοραῆ γενομένη εἰς στίχους πολιτικούς, ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ὁ ν η σ ἄ ν δ ρ ο υ, σελ. 198.

Σ. τ. Δ.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΥΡΤΑΙΟΥ

(Ὁ Τυρταῖος ἔξ Ἀφιδνῶν τῆς Ἀττικῆς καταγόμενος ἤμας μεταξὺ τοῦ 685 καὶ 668 π. X.)

Τί τιμὴ 'ς τὸ παλληκάρει, ὅταν πρῶτο 'ς τὴ φωτιά σκοτωθῇ γιὰ τὴν πατρίδα μετ' ἡ σπάθα 'ς τὴ δεξιᾷ. Πόσο λυπηρὸ ν' ἀφήνῃ τὴν πατρίδα τὴν γλυκεῖαν, τὰ παχεῖα του τὰ χωράφια, καὶ νὰ ζῆ μετ' ἀκατονία· μετ' ἡ γονεῖ νὰ παραδέρῃ, μετ' ἡ γυναῖκα ἄμορφωνεῖ, μετ' ἡ γερνύσῃσσι μητέρα καὶ μ' ἀνήλικα παιδιὰ· καὶ ἀπ' τὴ στέρησι καὶ πτώχεια, ὅπου πάει, ὅπου σταθῇ, νὰ γνωρίζῃ ὅτ' εἶναι εἰς ὄλους ἡ θωριά του μιστῆ· νὰ ἐντροπιάξῃ τὴ γενεῖα του, νὰ ἐντροπιάζεται καὶ αὐτός, καὶ ποτὲ νὰ μὴ τοῦ λείπῃ ἀπ' τὰ χεῖλια ὁ στεναγμός. Τέτοιον ἄνθρωπο καλένας ζωντανὸν καταφρονᾷ, οὐδ' ἀφοῦ 'ς τὸν τάφο πέση, τῶνομά του μελετᾷ. Εἰς τὴν μάχην ἅς χυθῶμεν ὅλοι μ' ἄφοβη καρδιά, ὁ καθένας ἅς πεθάνῃ γιὰ πατρίδα, γιὰ παιδιὰ. Λεονταρόκαρδο τὸ στήθος καθένος σας ἅς φανῇ, τοὺς ἐχθρούς σας πολεμουντες μὴ ψηφάτε τὴ ζωὴ. Ὡς τὴ φωτιά, παλληκαράδες, γενήτε ὅλοι ἕνα κορμί· 'ς τὴ φωτιά, μὴ ἐντροπιάσθητε ἄν φυγάδες, ἄν δειλοί· νὰ μὴ φύγετε καὶ ἀφήστε τοὺς γερνόντους 'ς τὴ φωτιά, πῶχουν ἄχαμνὰ τὰ χεῖρια καὶ τὰ γόνατα βαρεῖα. Ἐντροπή σας, ἐντροπή σας, ἀπ' ὀπίσω νᾶναι ὁ νεῖός καὶ ὁ ἀδύνατος ὁ γέρος ν' ἀποθαίνῃ ἐμπροστινός, πῶχει κἀτασπρα τὰ γένητα, κἀτασπρη τὴν κεφαλὴν, καὶ νὰ πτῆ 'ς τὸ μαῦρο χῶμα τὴν ἀδοῦλη ψυχὴ. (Ὅλοι οἱ κίνδουνοι, οἱ πολέμοι, ὅλοι πρέπουσι εἰς τὸν νεῖο, εἰς τὸν νεῖο οἱ πολέμοι πρέπουσι, ποῦ τὸ σῶμα ἔχει ἀνθρώπ· σεβαστός εἶναι 'ς τοὺς ἄνδρας, 'ς ταῖς γυναῖκας ποθητός, εὐμορφος καὶ ἂν πρωτοπέσῃ εἰς τὸν πόλεμο νεκρός. Ἄς προθῇ λοιπὸν 'ς τὴ μάχην, ἐμπρός 'ς τὸν γέρο ἅς ῥιχθῇ καὶ τὰ χεῖλια του ἅς δαγκάσῃ καὶ ἄσειτος ἅς στυλωθῇ.)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ἐσωτερικὸν τῶν οἰκιῶν ἐν Ῥωσσίᾳ κατὰ τὸν χειμῶνα.

Τὰ παράθυρα εἶναι διπλά, τὸ δὲ χωρίζον αὐτὰ διάστημα πληροῦται κάτωθεν δι' ἄμμου λεπτοτάτης, πρὸς ἀπορρόφησιν τῆς ὑγρασίας καὶ παρὰ κώλυσιν τῆς ἀποκρυσταλλώσεως τῶν ὑάλων ἐκ τοῦ παγετοῦ. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τίθεται καὶ ἄλλας εἴτε ἐντὸς χαρτίνων κῶνων, εἴτε κεκαλυμμένον διὰ στρώματος βρίου.

Τὰ παράθυρα δὲν ἔχουσιν ἐξωτερικὰ κιγκλιδωτὰ θυριδόφυλλα, διότι ταῦτα εἰσὶν ἀνωφελῆ, ἀφ' οὗ καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα τὰ παράθυρα μένουσι διαρκῶς κεκλεισμένα. Μεγὰλα παραπετά-